מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עקרונות היסוד של המשטר הדמוקרטי
- לתרגל מושגי יסוד באזרחות הקשורים לבחירות ולשלטון
- לפתח חשיבה ביקורתית וטיעונית בנושא דמוקרטיה

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה - עקרונות הדמוקרטיה

1. א – שלטון העם
2. ב – למנוע ריכוז כוח ביד גורם אחד
3. ג – בתי המשפט
4. א – חשאיות וחופשיות
5. ב – קיום דעות וקבוצות שונות

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זכות הבחירה היא זכות יסוד דמוקרטית
2. לא נכון – הרשות המחוקקת היא הכנסת, הנבחרת על ידי העם
3. נכון – זהו עיקרון איזון ובלמים
4. לא נכון – חופש ביטוי וביקורת הם מעקרונות הדמוקרטיה
5. נכון – זהו עיקרון אוניברסלי של זכויות אדם

חלק ג' – השלמת מילים

1. עם
2. כנסת
3. ממשלה
4. רשויות
5. פלורליזם

חלק ד' – התאמה - רשויות ותפקידים

- 1 – ד (יוצרת את חוקי המדינה)
- 2 – ג (מיישמת את מדיניות הממשלה)
- 3 – א (פוסקת לפי החוק)
- 4 – ה (תהליך בחירת נציגי העם)
- 5 – ב (שייכות לכל אדם באשר הוא)

חלק ה' – סדר נכון - תהליך בחירות

1. פתיחת קלפיות ברחבי הארץ
2. אזרחים מצביעים בחשאי עבור מפלגה
3. ספירת הקולות בכל קלפי
4. חלוקת מושבים בכנסת לפי תוצאות
5. הקמת ממשלה חדשה

חלק ו' – כתיבה טיעונית

1. התלמיד יסביר שהפרדת רשויות מונעת ריכוז כוח, מאפשרת ביקורת הדדית ושומרת על זכויות האזרח; ציון דוגמה רלוונטית.
2. תשובה פתוחה המציגה עמדה ברורה עם שני נימוקים לפחות, תוך שימוש במושגים שנלמדו.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שלטון העם ובחירת נציגים
- כדי למנוע ריכוז כוח ולשמור על איזון
- למשל חופש ביטוי, שוויון בפני החוק

טיפים להפעלה:

- ניתן לקשר את חלקי הדף לתיקים השונים בחדר הבריחה כהכנה או כסיכום
- מומלץ לדון בכיתה בדוגמאות עדכניות מהחיים הדמוקרטיים בישראל תוך הימנעות מנושאים פוליטיים שנויים במחלוקת
- אפשר לבצע את חלק הכתיבה הטיעונית בעבודת זוגות ולקיים שיתוף קצר במליאה

דף תרגול: מפתח הדמוקרטיה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל מושגים מרכזיים בנושא דמוקרטיה: עקרונות יסוד, זכויות וחובות, רשויות השלטון ותהליך הבחירות, בהשראת חדר הבריחה 'מפתח הדמוקרטיה'.

1 חלק א' – הבנה - עקרונות הדמוקרטיה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו העיקרון המרכזי ביותר בדמוקרטיה?

א) שלטון העם ב) שלטון מלך יחיד ג) שלטון הצבא ד) שלטון קבוצה אחת בלבד

2. מטרת הפרדת הרשויות היא בעיקר:

א) להאיץ קבלת החלטות ב) למנוע ריכוז כוח ביד גורם אחד ג) לחסוך כסף לממשלה

ד) להגדיל את מספר הפקידים

3. איזו מהבאות היא רשות שופטת בישראל?

א) הכנסת ב) הממשלה ג) בתי המשפט ד) נשיא המדינה

4. בחירות דמוקרטיות צריכות להיות בעיקר:

א) חשאיות וחופשיות ב) פומביות וחובה ג) מוגבלות לקבוצה אחת ד) ללא זכות ערעור

5. מהי משמעות המונח 'פלורליזם'?

א) שלטון יחיד ב) קיום דעות וקבוצות שונות ג) ביטול בחירות ד) שלטון צבאי

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בדמוקרטיה כל אזרח בגיל המתאים רשאי להצביע בבחירות	☐	☐
2	ברשות מחוקקת בישראל מכהנים שופטים בלבד	☐	☐
3	הפרדת רשויות נועדה למנוע ריכוז כוח יתר בידי גורם אחד	☐	☐
4	בדמוקרטיה אסור לבקר את השלטון	☐	☐
5	זכויות אדם שייכות לכל אדם ללא תלות בדעותיו	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. בדמוקרטיה השלטון נבחר על ידי ה_____

2. הרשות המחוקקת בישראל נקראת ה_____

3. הרשות שמבצעת את החוקים נקראת ה _____

4. עיקרון שמונע ריכוז כוח ביד גורם אחד נקרא הפרדת _____

5. קיום דעות וקבוצות שונות בחברה נקרא _____

4 חלק ד' – התאמה - רשויות ותפקידים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רשות מחוקקת	___	**א.** פוסקת לפי החוק
2. רשות מבצעת	___	**ב.** שייכות לכל אדם באשר הוא
3. רשות שופטת	___	**ג.** מיישמת את מדיניות הממשלה
4. בחירות	___	**ד.** יוצרת את חוקי המדינה
5. זכויות אדם	___	**ה.** תהליך בחירת נציגי העם

5 חלק ה' – סדר נכון - תהליך בחירות

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הקמת ממשלה חדשה
☐	פתיחת קלפיות ברחבי הארץ
☐	חלוקת מושבים בכנסת לפי תוצאות
☐	ספירת הקולות בכל קלפי
☐	אזרחים מצביעים בחשאי עבור מפלגה

6 חלק ו' – כתיבה טיעונית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. מדוע חשוב לשמור על הפרדת רשויות במדינה דמוקרטית? כתבו טיעון מנומק בן 4-5 משפטים.

2. האם לדעתכם חובה להצביע בבחירות? נמקו את עמדתכם.

כרטיס יציאה

מהו העיקרון המרכזי של משטר דמוקרטי?

מדוע מפרידים בין הרשויות השונות?

תנו דוגמה אחת לזכות אדם בסיסית

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀